

**Кременчуцька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 22
Кременчуцької міської ради Полтавської області**

**Методична розробка першого уроку в 3-му класі:
«Мій сонячний дім – це моя Україна»**

Учитель початкових класів
Сапа Вікторія Михайлівна
(спеціаліст першої кваліфікаційної
категорії)

Перший урок

Тема. «Мій сонячний дім – це моя Україна»

Мета. Формувати в учнів уявлення про Україну, як Батьківщину кожного з нас. Розширювати знання про нашу незалежну державу. Пробуджувати національну свідомість, розвивати пізнавальний інтерес, виховувати патріотів рідної країни, повагу до її національних символів.

Обладнання. Карта України, букви У К Р А Ї Н А, квіточки для віночка, завдання-прислів'я.

Хід уроку

I. Мотивація навчальної діяльності.

Епіграф до уроку. *«Виростай, дитино, й пам'ятай:*

Батьківщина – то найкращий край»

Вчитель. Доброго дня, діти! Сьогодні на уроці ми будемо говорити про чарівну землю, багату і щедру, співочу, сповнену краси, землю, прекраснішою від якої немає в світі.

Діти (з буквами).

У всіх людей одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай.
Рідніша їм своя пустиня,
А ніж земний в пустині рай.
Нема без кореня рослини,
А нас, людей, без Батьківщини.

Вчитель. Яке слово утворилося? (Діти читають.) (Прикріплюємо букви до теми уроку.)

Давайте прочитаємо тему сьогоднішнього уроку. «Мій сонячний дім – це моя Україна».

II. Робота над темою уроку.

Діти читають вірш **«Країна, в якій ми живемо»**.

- Є в центрі Європи чудова країна,
Сягає корінням у сиві часи.
І це – незалежна моя Україна,
Тут гори Карпати, степи і ліси.
- Шістсот і чотири ще тисяч гектарів –
Приблизно таку має площу вона.
Є Київ - столиця у храмах і славі –
Та ріки: Дніпро, Дністер, Буг і Десна.
- Ще Псел, Уж і Тиса та менші є ріки.
Курорти: Свалява, Бердянськ і Скадовськ.
Багато є сіл і міста превеликі:
Донецьк, Київ, Харків і Дніпропетровськ.
- Ґрунти чорноземні, джерела цілющі,
Озера блакитні та клімат м'який.
Козацькая слава повік невмируща

Та шлях до свободи завжди нелегкий.

Вчитель. Така країна варта, щоб її поважали, цінували й любили. Україна, як незалежна держава, дуже молода. Минуло лише 24 роки з дня проголошення її незалежності. 24 серпня 1991 року Верховна Рада України проголосила Акт незалежності та створення самостійної держави. Але історія нашої країни сягає глибини віків. Це держава із цікавим минулим, багатою культурною спадщиною, давніми народними традиціями. Подивіться уважно на карту України. Простір землі, яку заселяють українці, є такий великий, що аби перетнути його пішки з заходу на схід, треба йти 90 днів, долаючи щодня 30 км. Земна поверхня різноманітна. Є тут і гори, і рівнини, і долини, і яри. Територію держави надвоє розділяє могутній Дніпро. Наші предки називали цю славу річку Данапріс, що означає «вічна вода». Друга назва Дніпра – Славутич, від слова «слава». Серед 847 його приток є і наша чудова річка Десна. Золоті пшеничні лани – гордість України, але це ще не все її багатство. У надрах зберігаються різноманітні корисні копалини: нафта, газ, торф, залізна руда, кам'яне вугілля, мрамур, кам'яна сіль. Найбільші міста в Україні – це Київ, Донецьк, Одеса, Запоріжжя, Дніпропетровськ (міста-мільйонери). В Україні живуть різні народи. Близько 75% населення нашої держави складають українці. Крім українців, тут вільно живуть люди інших національностей: росіяни, білоруси, поляки, чехи, молдовани, греки, татари, румуни та інші. На території України проживає понад 110 національностей. І всі вони знайшли в нашому краї свою Батьківщину.

Діти читають вірш «Солов'їна пісня».

5. Одна Батьківщина і двох не буває.

Місця, де родилися завжди святі.

Хто рідну оселю свою забуває,

Той долі не знає в житті.

6. Чи можна забути малому ту пісню,

Що мати співала, коли засинав?

Чи можна забути ту стежку до хати,

Що босим колись протоптав?

7. Тут мамина пісня лунає і нині,

Її підхопили поля і гаї,

Її вечорами по всій Україні

Співають в садах солов'ї.

8. І я припадаю до неї устами.

І серцем вбираю, мов спраглий води.

Без рідної мови, без пісні, без мами

Збідніє, збідніє земля назавжди.

Вчитель. Існує багато прислів'їв, приказок про нашу рідну землю. Що саме говорить народ про рідну Батьківщину ми зараз дізнаємося попрацювавши в парах.

Робота в парах. – За рідний край життя віддай.

- Рідна земля і в жменці мила.

- Де не є добре, а вдома краще.

- Людина без Вітчизни, що соловей без пісні.
- Добре тому, хто в своєму домі.
- Батьківщина-мати, умій за неї постояти.
- Що країна – то родина.
- З рідної сторони і ворона мила.
- За морем тепліше, а вдома миліше.
- Кожен край має свій звичай.
- Де рідний край, там і рай.
- Без верби і калини нема України.
- Де срібліє вербиця, там здорова водиця.

Творча робота. Які слова спадають вам на думку, коли ви промовляєте слово Україна?

(Діти говорять: рідна, найдорожча, квітуча, прекрасна, рідний край, привітна, щедра, хлібосольна.)

Звучить пісня «Нова Україна»

Вчитель. Кожна країна світу обов'язково повинна мати свої державні символи. (Символ – це умовне позначення будь-якого предмета чи явища.)

Перший з них – це Герб - символічний знак, ключ до історії роду, міста, держави. Герби бувають різні: на них зображують рослини, звірів, птахів. Цей знак свідчить про те, чим славна держава, що символізує її могутність. Яким є наш Герб розкаже ...

Герб

Наш Герб – тризуб. Це воля, слава й сила.

Наш Герб – тризуб. Недоля нас косила.

Та ми зросли, ми є, ми завжди будем.

Добро і пісню несемо ми людям.

Тризуб – немов сім'я єдина.

Де тато, мама і дитина.

Живуть у мира і любові

На Україна вільній, новій!

Вчитель:Зображення тризуба на території нашої держави має дуже давню історію. За часів Київської Русі (X –XI ст.) бачимо тризуб на золотих і срібних монетах Ярослава Мудрого. Потім він стає ознакою державної влади нащадків Володимира – князів Святополка і Ярослава Мудрого. Є він і в Гербі доньки Ярослава - князівни Анни, яка стала королевою Франції. Тризуб означає триєдність життя – батько, мати и дитя, котрі символізують силу, мудрість, любов. Якщо придивитись уважно до Герба, то можна ще скласти слово з його частин- «воля». Адже до волі завжди прагнув український народ.

Другим символом є Гімн. (Це грецьке слово, що означає урочисту, похвальну пісню на честь богів і героїв.)

Вірш Наталії Поклад «Гімн» розкаже ...

Слова палкі, мелодія врочиста... Державний Гімн ми знаємо усі.

Для кожного села, містечка, міста – це клич один з мільйонів голосів.

Це наша клятва, заповідь священна. Хай чують друзі й вороги,

Що Україна вічна, незнищенна, від неї ясне світло навкруги.

Вчитель. Хто пам'ятає слова Гімна? (Діти розказують.)

Ці слова написав Павло Чубинський (1863 р.) Вони так припали до серця українцям, що їх приписували Т.Шевченку.

Державний прапор України – третій символ.

Роль прапора - бути попереду, вести людей за собою. 2 вересня 1991 року над будинком Верховної Ради України було піднято синьо-жовтий національний прапор. Вірш про прапор підготувала ...

Прапор

Прапор – це державний символ.

Він є у кожної держави.

Це для всіх ознака сили.

Це для всіх ознака слави.

Синьо-жовтий прапор маєм:

Синє – небо, жовте – жито.

Прапор свій оберігаєм.

Він святиня, знають діти.

Прапор свій здіймаєм гордо.

Ми з ним дужі і єдині.

Ми навіки є народом

Українським в Україні.

Вчитель. Давайте спробуємо підібрати риму до вірша про Україну.

Вірш про Україну.

Ось небо блакитне і сонце в зеніті!

Моя Україна найкраща у .... (світі!)

Моя Україна – це ліс і озерця,

Безмежні степи і чарівні ... (джерельця.)

Красиві пейзажі і гори високі,

Маленькі струмочки і річки... (глибокі.)

Міста старовинні і замки прекрасні,

Великі будови і дуже ... (сучасні.)

Сади чарівні, мальовничії села,

Моя Україна – це пісня ... (весела.)

Це щира, багата, як світ її мова,

Крилата така, мелодійна ... (чудова.)

Її обереги верба і калина,

Найкраща у світі – ... (моя Україна.)

Бо нам найрідніші Вітчизна і мати.

То як же нам, дітям, її не кохати!

Моя Україна – козацька слава!

Така волелюбна й мирна ... (державна.)

Вона дорога нам, і рідна, і мила,

Бо світ перед нами, як мати, ... (відкрила.)

Вітчизна свята, дорога Україна,

Для кожного з нас ти у світі – ... (єдина.)

Вчитель. А тепер проведемо змагання між рядами. Блиць-турнір «Моя Батьківщина». На якому ж ряді діти були уважнішими, спостережливішими, ми дізнаємось, коли отримаємо відповіді на поставлені запитання.

1. Скільки кольорів має прапор України? (Два.)
2. Як співають і слухають Гімн? (Стоячи.)
3. Синонім до слова «держава»? (Країна.)
4. Що зображено на державному Гербі? (Тризуб.)
5. Яка головна річка України? (Дніпро.)
6. Які моря є в Україні? (Чорне й Азовське)
7. Коли святкується День Незалежності України? (24 серпня)
8. Хто є Президентом нашої держави? (Петро Порошенко)
9. Як називають людину, що любить свою Батьківщину? (Патріот.)
10. Закінчить прислів'я: «Нема без кореня рослини, а нас людей без ... (Батьківщини.)
11. Хто був, є і залишається в серцях українців Кобзарем? (Т. Шевченко.)

Вчитель. Перемогу отримує той ряд, який виборов найбільше квіточок за правильні відповіді. (Рахуються квіточки і підводиться підсумок змагання.)

А тепер ці квіточки «вплетемо» у віночок. А чи знаєте ви, що український віночок – не просто краса, а й оберіг, «знахар душі», бо в ньому є така чаклунська сила, що біль знімає, настрій підіймає, розуму додає.

Нехай цей віночок буде символічним оберегом нашого класу, захищає нас від негараздів, приносить лише здоров'я, доброту і ніжність у стосунки.

Наші пращури вірили, якщо ти взяв оберіг, то сміливо рушай на полювання.

То й ми можемо сміливо вирушати по країні Знань до нових здобутків та перемог. В щасливу путь!

III. Підсумок уроку.

Вчитель. В цій дорозі нас будуть супроводжувати підручники, які ви понесете сьогодні додому, обгорнете, зробите закладки і будете носити і працювати з ними, згідно розкладу уроків.

Прекрасна наша українська земля, щедра, багатобарвна, рідна, єдина. Але, щоб наша держава була завжди вільною, незалежною, а її громадяни, незалежно від національності, - щасливими, потрібно наполегливо працювати кожному з нас, лишати після себе хороший слід на Землі, творити добро, вірити в щасливе майбутнє нашої країни, любити свою Батьківщину.

Любіть Україну, як сонце, любіть.

Як вітер і трави, і води.

В годину щасливу, і в радості мить,

Любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,

Вишневу свою Україну. Красу її вічно живу і нову,

І мову її солов'їну.

І на згадку про наш 1 урок я хочу вручити кожному **«Повчання Володимира Мономаха дітям»**.

ІУ. Домашнє завдання.

Прочитати «Повчання», запам'ятати і старатися дотримуватись порад Володимира Великого, вклеїти в щоденник.